

Cecidiologiska anteckningar. VII.

Av

EINAR WAHLGREN.

Utom omkring ett 20-tal för Sverige eller cecidiologien nya gallbildningar anföras i det följande sådana fynd av förut kända cecidier, som erbjuda större intresse eller som gjorts i nya landskap eller på nya lokaler inom landskapen, något som knappast kan anses onödigt i fråga om en djurgeografiskt så litet uppmärksammas fauna som cecidiozoernas. För större delen av dessa fynd har jag att tacka dr Frithiof Nordström, som tillställt mig sådana från Öland, Småland, Södermanland, Uppland, Västmanland och Värmland, fru Elin Blichfeld, som tillvaratagit galler från det cecidiologiskt nästan fullständigt okända Blekinge, och fröken Linnea Fors, som samlat på några skånska lokaler utanför mina egna undersökningsområden.

I olikhet mot föregående delar av »Cecidiologiska anteckningar» ha här även eriophyidernas släkten ordnats i bokstavsföljd, varvid dock inom släktena arterna för lättare översikts skull fått behålla sin ordning enligt värdväxternas system. För bladlössen har konsekvent använts Börners nomenklatur i hans Mellaneuropas hela aphidfauna omfattande arbete 1952. Slutligen bör kanske nämnas, att den ofta anförda blekingiska lokalen Farabol är belägen i Kyrkhults socken.

Acarina.

Eriophyidae.

Aceria iteina Nal. H. 902, R.-H. 2439, Schl. 108. *Salix cinerea*. Bl. Farabol 30/7 51 (E. Blichfeld), cec. nytt för Bl.; Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Aceria tetanothrix v. *laevis* Nal. H. 860, R.-H. 2439, Schl. 107. *Salix aurita*. Bl. Farabol 12/8 51 (E. Blichfeld), cec. nytt för Bl.; Sm. Björkö, Stensjö 16/10 51 (F. Nordström), ny lokal.

Aceria diversipunctata Nal. H. 499, R.-H. 1928, Schl. 77. *Populus tremula*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Aceria populi Nal. H. 488, R.-H. 1901, Schl. 79. *Populus tremula*. Upl. Lidingö 13/5 51 (F. Nordström), cec. nytt för Upl.

Aceria varia Nal. H. 515, R.-H. 1958, Schl. 76 b. *Populus tremula*. Bl. Farabol 19/6, 21/7, 6/8 51 (E. Blichfeld), cec. nytt för Bl.

Aceria brevitarisus Fock. H. 1133, R.-H. 165, Schl. 40. *Alnus glutinosa*. Sm. Mistelås, Tagel 19/7 51 (F. Nordström), ny lokal.

Aceria brevitarisus phylleria Nal. H. 1139, R.-H. 166, Schl. 45. *Alnus incana*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Aceria calycophthirus Nal. *Betula* sp. Stockholm 3/5, 11/5 51, 20/6 52. Från dr Frithiof Nordström erhöj jag 5/5 51 en egendomlig häckvastbildning på björk från Lilljansskogen. Cecidiet är nästan klotrundt med 2 1/2 cm diam. och består av en kompakt hopning av alldeles oskaftade knoppar, även dessa klotformiga, ung. 5 mm i diam. Knoppklotet är beläget runt om kvisten, som inuti cecidiet är oregelbundet förtjockad, partiellt intill 5 mm, medan den nedanför cecidiet är 3, ovanför 2 mm i diam. Knopparna alldeles utslagna, i en del fall dock i själva spetsen gröna, omgivna av icke utspärrade knoppfjäll, som voro tätt, tilltryckt vithåriga. Icke angräpnade knoppar utanför cecidiet voro utspruckna med ung. 5 mm långa, ännu hopveckade blad. I cecidieknopparna mellan de gröna bladanlagen massor av levande eriophyider. I en knopp, som undersöktes 7/5, voro djuren döda av torkan, men en hel del levande funnos utanpå knoppen, vilket icke var fallet 5/5. På en annan björk (*B. verrucosa*) funnos 20/6 52 liknande både års- och fjolårscecidier av växlande storlek, dels något glesare med kortskaftade knoppar, dels kompakta, oftast ensidiga.

Cecidiet har här så utförligt beskrivits, därför att det möjligen kan ge någon upplysning i den omdiskuterade frågan om det är *Taphrina*-svampen eller eriophyiderna, som var för sig eller tillsammans ge upphov till dessa bildningar. Ätminstone i detta speciella fall synes det vara klart, att det primära är svampen, som åstadkommit massproduktionen av knopparna, medan å andra sidan eriophyidernas invasion i dessa (såsom även fjolårsgallerna visa) hindrat dem att utvecklas till mer el. mindre normala skott.

Trots att dessa cecidier betydligt avvika från dem, som *Aceria calycophthirus* annars framkallar, och ehuru eriophyiderna icke blivit undersökta, har jag anförd dem under detta namn, då det är den enda hittills kända art, som åstadkommer knoppcecidier på björk.

Aceria lionotus Nal. H. 1081, R.-H. 447, Schl. 31. *Betula verrucosa*. Bl. Farabol 19/6, 30/7, 11/8 51 (E. Blichfeld), cec. nytt för Bl.

Aceria longisetosa Nal. H. 1084, 1098, R.-H. 440, Schl. 35. *Betula pubescens*. Bl. Farabol 19/6 51, 21/6 52 (E. Blichfeld), cec. nytt för Bl.; Vstm. Älvshyttan 17/6 51 (F. Nordström), cec. nytt för Vstm. — *B. verrucosa*. Sk. Sjöholmen 10/6 51 (L. Fors), ny lokal.

Nervinkelcecidiet (H. 1097, R.-H. 444) på *B. pubescens*, som av Nalepa med tvekan tillräknas *A. longisetosa* (jfr Cec. ant. VI, p. 96—97), har träffats i Bl. Kyrkhult 19/6, 10/9 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Aceria rudis Can. H. 1085, 1099, R.-H. 441, Schl. 29, 34. *Betula pubescens* o. *verrucosa*. Bl. Farabol 19/6, 30/7 51 (E. Blichfeld), cec. nya för Bl.

Aceria nervisequa Can. H. 1165, R.-H. 1024, Schl. 58 a. *Fagus silvatica*. Sk. Sjöholmen 9/7 51 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 30/7 51, Kyrkhult 7/8 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Aceria nervisequa faginea Nal. H. 1164, R.-H. 1025, Schl. 58 b. *Fagus silvatica*. Sk. Sjöholmen 9/7 51, 4/7 52 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 30/7 51 (E. Blichfeld); Upl. Skokloster 7/10 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Bl. o. Upl.

Aceria stenaspis Nal. H. 1160, R.-H. 1022, Schl. 59. *Fagus silvatica*. Sk. Sjöholmen 9/7 51 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 30/7 51 o. Kyrkhult 7/8 52 (E. Blichfeld); Upl. Skokloster 7/10 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Bl. På ett blad från Sjöholmen funnos alla de tre nämnda cecidierna.

Utom cecidier av den normala typen fanns från Skokloster ett som motsvarar Schlechtendals nr 59 c, pl. IX, fig. 5, som även tillskrives *A. stenaspis* och som visar bladkanterna löst och brett uppåtböjda, oftast ända till mittnerven, varjämte

bladen äro starkt buckliga och skrynkliga. Samtidigt äro bladen i kanten smalt och typiskt upprullade, och en del visa även erineet av *A. nervisequa faginea*. Det typiska cecidiet är tidigare känt från Uppsala bot. trädgård, det sist anförda är icke förut omnämnt från Sverige.

Aceria eriobia Nal. H. 4021, R.-H. 40, Schl. 256. *Acer campestre*. Malmö 26/6 52. Cecidiet uppträdde allmänt och väl utbildat på en lokal i Slottsparken. Det är förut blott känt från vild naverlönn i Svedala, Lindholmen (Gertz 1929) och Anderslöv, Markie (Cec. ant. I, 1927).

Aceria platanoides Nal. H. 3995, R.-H. 40, Schl. 275. *Acer platanoides*. Bl. Farabol 12/7 51 (E. Blichfeld); Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal; Vrml. Bofors 16/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Bl. o. Vrml.

Aceria hippophaëna Nal. H. 4318, R.-H. 1270, Schl. 335 a. *Hippophaë rhamnoides*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal. Grunda, ett par mm breda, bruna nedbucklingar av bladen eller uppåtvikning av bladkanterna och spiral- eller bågbojning av hela bladet.

Aceria peucedani Can. R.-H. 1722. *Peucedanum palustre*. Upl. Djurö 6/9 51 (F. Nordström). Småbladen buckliga, vridna, hoprullade, delvis avfärgade. Cecidiet är i denna form nytt för Sverige.

Aceria tuberculata Nal. H. 5756, R.-H. 701, Schl. 666. *Chrysanthemum vulgare*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström). Bladflikar upprullade. Eriophyider iakttagna. Cecidiet nytt för Sverige men eriophyiden är av Roivainen (1950) funnen vid Trosa.

Cecidiphyes psilaspis Nal. H. 153, R.-H. 2729, Schl. 9. *Taxus baccata*. Cecidier med eriophyider återfunnos 10/10 51 i Malmö. Jfr Cec. ant. VI.

Epirimerus trilobus Nal. H. 5333, R.-H. 2465, Schl. 623. *Sambucus nigra*. Vrml. Bofors 16/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Eriophyes inangulis Nal. H. 1132, R.-H. 162, Schl. 41. *Alnus glutinosa*. Sk. Sjöholmen 6/7 51, 11/7 52 o. Tjörnarp 20/8 52 (L. Fors); Sm. Mistelås, Tagel 19/7 51 (F. Nordström); nya lokaler.

Eriophyes laevis Nal. H. 1128, R.-H. 152, Schl. 43. *Alnus glutinosa*. Sk. Sjöholmen 6/7, 19/7 51 o. Tjörnarp 20/8 52 (L. Fors), nya lokaler; Bl. Kyrkhult o. Farabol 19/6, 19/7, 12/8 51 (E. Blichfeld); Sm. Misterhult, Tagel 19/7 51 (F. Nordström), ny lokal. Cec. nytt för Bl.

Eriophyes laevis var. *alni-incanae* Nal. H. 1138, R.-H. 153, Schl. 46. *Alnus incana*. Vrml. Bofors 18/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Eriophyes padi Nal. H. 3314, R.-H. 2000, Schl. 409. *Prunus padus*. Sk. Sjöholmen 27/5, 6/7 51 (L. Fors), ny lokal.

Eriophyes paderineus Nal. H. 3315, R.-H. 2004, Schl. 408. *Prunus padus*. Sk. Sjöholmen 27/5, 6/7 51 (L. Fors), ny lokal.

Eriophyes similis v. *pruni-spinosae* Nal. H. 3294, R.-H. 1999, Schl. 419. *Prunus padus*. Sk. Sjöholmen (L. Fors), ny lokal.

Eriophyes malinus Nal. H. 2892, R.-H. 1826, Schl. 346. *Malus silvestris*. Bl. Farabol 12/7, 25/7 51, 30/7 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Eriophyes mali-marginentorquens (Nal.) Liro. H. 2881, R.-H. 1811, Schl. 347. *Malus silvestris*. Sk. Sjöholmen 19/7 51 (L. Fors), ny lokal.

Eriophyes piri Pag. H. 2871, R.-H. 1806, Schl. 342. *Pirus communis*. Upl. Djurö 25/6 51 (F. Nordström), ny lokal.

Eriophyes sorbi Can. H. 2913, R.-H. 1807, Schl. 350. *Sorbus aucuparia*. Bl. Farabol 12/7 51 (E. Blichfeld); Vrml. Bofors 16/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för båda landskapen. — *S. intermedia*. Bl. Farabol 15/7 52 (E. Blichfeld); Sm. Misterhult, Tagel 19/7 51 (F. Nordström); Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström); nya lokaler. Cec. är nytt för Bl.

Eriophyes sorbeus Nal. H. 2911, R.-H. 1827, Schl. 349. *Sorbus aucuparia*. Vrml. Bofors 16/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Eriophyes exilis Nal. H. 4150, R.-H. 2783, Schl. 223. *Tilia cordata*. Bl. Kyrk-

hult 19/7 51, 7/8 52 (E. Blichfeld); Öl. Vickleby 3/7 51 (F. Nordström), ny lokal. Cec. nytt för Bl.

Eriophyes liosoma Nal. H. 4146, R.-H. 2784, Schl. 222. *Tilia cordata*. Öl. Vickleby 20/7 52 o. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), nya lokaler. Vrml. Bofors 18/6 51 (Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Eriophyes tiliae v. *rudis* Nal. H. 4151, R.-H. 2779, Schl. 221. *Tilia cordata*. Öl. Vickleby 20/7 52 o. Vrml. Bofors 28/6 51. Cec. nytt för Vrml.

Monochetus sulcatus Nal. H. 1163, R.-H. 1025, Schl. 57. *Fagus silvatica*. Bl. Kyrkhult 7/8 52 (E. Blichfeld); Sm. Stensjön 16/10 51 (F. Nordström). Hårtofsar i nervvinklarna på bladundersidan, på översidan tydliga men låga upphöjningar. Eriophyider i båda fallen iakttagna. Cec. förut endast känt från Malmö.

Phyllocoptes aceris Nal. H. 4015, R.-H. 39, Schl. 256. *Acer campestre*. Malmö 30/8 51. Cecidiet, som utgöres av hårtofsar i nervvinklarna och abnorm hårighet på nerverna, är förut antecknat från Malmö i Cec. ant. I, 1927. Eriophyiden benämndes då *Phyllocoptes gymnaspis* Nal. i överensstämmelse med Nalepas arbete om lömnarnas cecidier 1920. I sin katalog 1928 uppgiver Nalepa emellertid *Ph. aceris* Nal. såsom upphov till cecidiet. Den ovan nämnda uppgiften från Malmö 1927 betecknades såsom icke fullt säker, enär då inga eriophyider iakttagits; sådana funnos emellertid i fyndet 1951.

Phyllocoptes populi Nal. H. 514, R.-H. 1955, Schl. 75. *Populus tremula*. Sk. Sjöholmen 4/7 52 (L. Fors); Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), nya lokaler.

Phytoptus quadrisetus Thom. H. 123, R.-H. 1362, Schl. 7. *Juniperus communis*. Höör 10/6 52, ny lokal.

Phytoptus quadrisetus juniperinus Nal. H. 124, R.-H. 1345, Schl. 8. *Juniperus communis*. Sm. Björkö, Stensjön 27/10 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Sm.

Phytoptus tetratrichus Nal. H. 4147, R.-H. 2775, Schl. 224. *Tilia cordata*. Sk. Sjöholmen 6/7 51 (L. Fors), ny lokal; Vrml. Bofors 18/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Eriophyes triradiatus Nal. ? Schl. pl. XII, fig. 1, 2. *Salix caprea*. Stockholm 31/7 52 (F. Nordström). Cecidierna äro dels runda enstaka knölar från 1 till 5 cm i diam., dels stora toppformiga, kottelika, t. ex. med en höjd av 5—6 cm och en basdiameter av samma mått, ett cecidium av 2 1/2 cm höjd och 5 cm bredd har i stället för topp en c. 5 mm djup grop, ett cecidium på en gren bildar en 8 cm lång ten, som från en bredd av 8 mm nära basen jämnt avsmalnar mot den mm-breda spetsen och åter andra äro fullkomligt oregelbundna.

Till färgen var den tenformiga gallen rosenröd (den har sedan blivit vit), liksom stora fläckar på en del av de övriga voro (och äro) gulaktiga till röda och synas bestå av oregelbundna, formlösa, mjuka massor med ljusare, mera vitaktiga toppar. I övrigt hade cecidierna, när de icke voro brunvissnade, en grön färg, åstadkommen av mycket små bladartade packade flikar, enkla eller i kanterna fransade av smala tänder, till formen (men icke till storleken) lika fig. 6, p. 331 hos Schlechtendal. Cecidierna äro fästa på sidan av gröna grenar av 5—10 mm diameter. Att såväl hängen som vegetativa knopar ingått i cecidierna är otvivelaktigt, men i sin helhet äro de så oformliga och omvandlade, att en närmare analys är omöjlig.

Ingen enda eriophyid har kunna upptäckas vare sig i det yttre eller det inre, som är fullständigt solitt, lika litet har någon bladlus träffats eller någon larvgång av *Dorytomus* upptäckts. Jag är därför numera benägen för att instämma i Kenners åsikt (1933), att det i dessa och liknande fall är fråga om phytocecidier, varpå också det röda eller vita överdraget tyder, och att betrakta de eriophyider, som anträffats (jfr 1951) såsom mer el. mindre tillfälliga besökare. Härför talar också de många olika arter, som taga sin tillflykt till dessa »Wirrzöpfe» liksom det att även Nalepa har undersökt sådana, vari inga eriophyider kunnat anträffas. Det enda fall, som i fråga om detta slags cecidier, som i Cec. ant. VI, p. 87

omnämndes såsom rikt på eriophyider, rörde en ung, frisk spetsknopp, men om detta var en början till ett wirrzopf-*cecidium*, är egentligen osäkert.

Cecidier av samma typ som de här beskrivna ha även träffats i Gstr. Storvik 20/5 51 (F. Nordström), medan andra från Vrml. Bofors 18/6 51 (F. Nordström) består av en tät, oregelmässig anhopning av små men i övrigt normala blad i skottspetsen. Även i detta fall voro bladen överdragna av ett vitt svamp-lager av samma slag som det ovan nämnda.

När därför dessa cecidier här anföras under namnet *Eriophyes triradiatus*, så är det mera för att ha en rubrik, som tidigare använts, än för att eriophyiden skulle anses vara deras upphov.

Rhynchota: Homoptera.

Cercopidae.

Philaenus spumarius L. Följande fynd mer el. mindre avvikande från de i Cec. ant. V o. VI anförda: *Aquilegia vulgaris*. Höör 3/6 52. Småblad förkrympta, hopade. — *Caltha palustris*. Höör 18/6 52. Den ena av bladets basflikar uppåtvikt, larven dock på bladundersidan. — *Filipendula ulmaria*. Höör 18/6 52. Yngre bladens flikar nedåtrullade. — *Galium palustre*. Höör 11/6 52. Internodium starkt förkortat, bladen hopade och böjda. — *Knautia arvensis*. Höör 5/6 51. Blad nedåtböjda med nedåtrullade flikar. — *Potentilla palustris*. Höör 18/6 52. Småblad nedåt hopvikna längs mittnerven. — *Urtica dioeca*. Höör 11/6 52. Blad förkrympta, välvda, skrynkliga.

Chermesidae.

Aphalara polygoni Frst. *Polygonum aviculare*. Höör 30/7 52. Imago insamlad. Samtidigt iakttagos larvgröpar på bladen. Cecidiet är nytt för Sverige, men motsvarande *cecidium* på *P. lapathifolium* anfördes i Cec. ant. VI och på *P. persicaria* är det antecknat av Lagerheim (1916) från Norrtälje, i båda fallen såsom *A. calthae* L.

Craspedolepta nebulosa Zett. H. 4359, R.-H. 927. *Chamaenerium angustifolium*. Att cecidiet för *C. nebulosa* utgöres av en uppåtvikning av bladkanten, framgår av Löws utförliga beskrivning av artens levnadssätt (1888, p. 12). Sådana cecidier ha också iakttagits på Runmarö och i Höör, där även imagines träffats. Cecidiet anføres av Houard och Ross-Hedicke. Hos dessa saknas emellertid ett *cecidium* på samma växt, som skall utgöras av en nedåtvikning av bladkanten. Lagerheim beskriver det från Feldberg i Baden 1903 och omnämner samtidigt detta *cecidium* från Dalarna och Alten i Norge; 1916 anför han samma *cecidium* från Södermanland och Stockholm. Sådana nedåtvikningar av bladkanten ha även iakttagits i Höör, men några larver ha icke iakttagits i dem. Möjligen tillhör detta *cecidium* *Craspedolepta subpunctata* Frst. Löw kände icke till dennas utveckling, men Kaltenbach skriver (1874, p. 250) om *Psylla (Aphalara) subpunctata*: »Larven ... halten sich in kleinen Gesellschaften in den noch eingerollten jüngsten Blättern der Stengelspitze verdeckt.» De unga bladen äro hos växten nedåtvikna.

Trioza apicalis Frst. R.-H. 1414. *Laserpitium latifolium*. Upl. Djurö 12/8 51 (F. Nordström). Småblad böjda och buckliga med larver på bladundersidan. Jfr Wahlgren, Svenska bladloppor, 1934, p. 97.

Trioza cerastii L. H. 2335, R.-H. 667. *Cerastium holosteoides*. Sk. Sjöholmen 9/7 51 (L. Fors), larver och imagines. Ny lokal.

Trioza flavipennis Frst. H. 4455, R.-H. 90. *Aegopodium podagraria*. Sk. Sjöholmen (L. Fors), ny lokal.

Trioza urticae L. H. 2097, R.-H. 2856. *Urtica dioeca*. Sk. Sjöholmen 9/7 51 (L. Fors) med larver och imagines. Ny lokal.

Trioza sp. *Filipendula ulmaria*. Höör 9/8 51. På bladens undersida grunda gropar, ung. 1 1/2 mm i diam., på översidan en motsvarande gulgrön fläck. På tvåflikar av samma blad funnos inalles fyra gropar, vardera med en larv. Någon *Trioza* (eller annan chermesid) på denna växt är, så vitt jag vet, icke förut känd.

Chaitophoridae.

Periphyllus villosus Htg. (*testudinatus* Thornt.). *Acer pseudoplatanus*. Höör 1/6, 11/6 52. 1/6: yngre blad förkrympta, starkt skrynkliga, gulaktiga; 11/6: yngre blad starkt valvböjda med nedåt invikna kanter, avfärgade. Något cecidium förorsakat av denna art omnämnes icke i utländsk cecidiologisk litteratur, icke heller hos Börner 1952. Se dock Cec. ant. VI, p. 127.

Aphididae.

Aphidula farinosa Gmel. (*furcula* Zett., *saliceti* Kalt.). Gertz omnämner 1918, p. 17 ett cecidium från Ramlösa på *Salix caprea*: »Hopfullning av bladen i skottets spets, förorsakat av en *Aphis*.» Arten kan väl knappt vara någon annan än den här anförda. Den upptages visserligen icke i de cecidiologiska handböckerna, och Börner skriver 1952, p. 78: »die Blätter werden nicht verändert, die Triebe etwas gestaucht», men redan i Cec. ant. III, 1935, p. 14 omnämnes, att bladen äro svagt böjda och i Svenska bladlöss, 1958, p. 175, att yngre blad (på *Salix cinerea*) voro rullade och skottutvecklingen hämmad. Till samma art hör sannolikt också den *Aphis*, som enl. Palm 1923, p. 41 på *Salix Nicholsoni* i Berg. trädg. förorsakat »Verkürzung der Triebinternodien nebst Kräuselung und Faltung der dunkelgrün gewordenen Blätter».

Aphidula grossulariae Kalt. H. 2787, R.-H. 2278 (part.). *Ribes uva-crispa*. Höör 15/6 50. Se Wahlgren 1951.

Aphidula nasturtii Kalt. (*rhamni* Koch). *Capsella bursa pastoris*. Sk. Sjöholmen 11/7 52 (L. Fors). Blomställningen förkortad med hopade blommor, äldre och yngre tillsammans, delvis med S-formigt böjda skaft. — *Polygonum amphibium* f. *terrestre*. Höör 13/8 42. Bladen med nedåt invikna kanter, buckliga, skärformigt böjda. Ett dylikt cecidium på denna art är förut icke omnämnt. Aphiden kallades 1951 (p. 67) *Aphis rhamni*, men cecidiet blev ej där omnämnt.

Det är flera aphidina arter, som förorsaka liknande deformationer i blomställningen av *Capsella*. I den utländska cecidiologiska litteraturen anföres utslutande *Cerosiphia* (*Aphis*) *capsellae* Kalt., som icke är med säkerhet känd från Sverige.

Aphidula umbrella Börn. (*malvae* Koch). H. 4181, 4182, R.-H. 1558, 1559. Cecidiet på denna art sades i Cec. ant. VI vara förorsakat av *Aphis rhamni* B. d. F., beroende på att Börner 1932 anförde *malvae* såsom synonym till *rhamni*. Dessa ha dock visat sig vara skilda arter, och *malvae* Koch är preokuperat. Till *A. umbrella* Börn. höra även alla de *Malva*-cecidier, som i cecidiologisk litteratur efter H. och R.-H. tillskrivits *Aphis urticae* F. resp. *Aphis urticaria* Kalt. Den sistnämnda (*Aphidula urticae* F.) åstadkommer cecidier endast på *Urtica*.

Aphidula urticata F. (*urticaria* Kalt.). H. 2094, R.-H. 2857 (part.). Höör 2/7 52. Cecidiet, som tidigare (1951) antecknats från Höör, anföres även här, därför att det till följd av en massförekomst av bladlöss både på övre delen av stjälken och på bladen visar både en hopning av sammanvikna blad i stamspetsen och nedåtvikning av bladkanten samt en halvcirkelformig nedböjning även av fullt utvecklade blad. Flertalet cecidiologer ha kallat bladlusen *Aphis urticae* F., så även Palm (1923).

Aphis acanthi Schr. *Cirsium arvense*. Det i Cec. ant. VI under namnet *A. fabae* Entomol. Ts. Arg. 74. H. 3, 1953

Sc. anförda cecidiet återfanns även 15/7 52 i Höör, även denna gång i spetsen av ett sterilt skott.

Aphis fabae Sc. H. 3959 (part.), R.-H. 1003 (part.). *Euonymus europaea*. Sk. Sjöholmen 11/7 52 (L. Fors). Houard tillskriver denna bladrollning *A. fabae*, Ross-Hedicke *A. evonymi* F., och samma olikhet råder därför mellan äldre och yngre cecidiologer. Cecidiet kan emellertid bildas av båda arterna och kan endast bestämmas genom undersökning av bladlössen. — H. 2783, R.-H. 1734. *Philadelphus coronarius*. Vrml. Bofors 18/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Det sistnämnda cecidiet tillskrives av Houard och äldre cecidiologer, bl. a. Gertz (1918) och Palm (1923), *Aphis viburni* Sc., av Ross-Hedicke *A. philadelphii* Börn., det förstnämnda är oriktigt, det sistnämnda namnet har av Börner själv indragits såsom synonym till *fabae* Sc.

Aphis rumicis L. H. 2124, R.-H. 2343. *Rumex obtusifolius*. Höör 16/8 52. De nedre, större bladens kanter brett nedåt rullade. Cec. nytt för Sk.

Brachycaudus cardui L. R.-H. 1498. Att det cecidium på *Lithospermum arvense* från Stockholm, om vars bladlus Palm (1923, p. 40) tycks vara något osäker, är åstadkommet av *Brachycaudus cardui* L., är nog säkert, så mycket mer som detta är den enda art, som är känd på *Lithospermum*. *B. cardui* förekommer dessutom på ett flertal boraginacéer. Att Börner (1952, p. 106) tilldelar *B. helichrysi* Kalt. detta cecidium (R.-H. 1498), är egendomligt, eftersom *Lithospermum* (liksom andra boraginacéer utom *Myosotis*) saknas i listan över dess värdväxter. Schouteden (1903, p. 95) har dessutom beskrivit ett liknande cecidium på *L. officinale* såsom förorsakat av *B. cardui* L.

Cerosipha beccabungae Koch (R.-H. 1400). *Lamium purpureum*. Höör 8/7 52. Skottspetsens blad hopade, bukliga, nedåtrullade och förkrympta. Mörkgröna löss på blad och stjälk. Cec. nytt för Sverige. Till samma art hör det cecidium på *L. purpureum*, som i Cec. ant. VI, p. 121 tillskrivits *Aphis frangulae* Kalt.

Cerosipha gossypii Glov. (*frangulae* auct.). R.-H. 2902. *Veronica agrestis*. Höör 25/7 52. Skottspetsen förkortad, blad och blommor hopade, bladen delvis hoprullade. På ett ex. samtliga 7 grenar på dylikt sätt deformerade. Börner (1952) anser att R.-H. 2902 förorsakas av *C. beccabungae* Koch. I detta fall voro dock lössen ljusare gröna och cauda blekgrön (hos *C. beccabungae* svart). Om Palms (1923, p. 41) på samma *Veronica* från Norrtälje hör till denna eller föregående art, kan därför icke avgöras. Att det icke, såsom förmodats, hör till *Aphis evonymi* F., är säkert. — *Stachys arvensis*. Höör 4/8 50, 25/7 52. Yngre blad på tvären nedåtrullade, krusiga, tätthopade, även äldre blad med nedböjda kanter, hos ex. 25/7 delvis avfärgade. Lössen mörkgröna med svarta sifoner och gulgrön cauda. Ett bladcecidium på *Stachys* är visserligen känt såsom förorsakat av *C. stachydis* Mdv., men Mordvilkos »beskrivning», som endast rör cecidiet, utgöres av tre ord, som, om jag tolkat hans ryska rätt, endast upplyser att unga blad äro omvikna, och Börners nybeskrivning 1940 är mycket knapphändig. *C. stachydis* är endast funnen på *Stachys recta* utom Ryssland i Sydeuropa och Schweiz.

Ceruraphis eriophori Wlk. *Viburnum opulus* f. *roseum*. Bl. Farabol 5/8 52 (E. Blichfeld), tomt cecidium. Nytt för Bl. — *Viburnum Carlesii*. Höör 1951. Enligt uppgift av dr P. Benander funnos bladrollningar på våren med löss, som redan tidigt på sommaren försvunno. Efter H. och R.-H. uppgiva svenska cecidiologer intill 1935 och alla utländska alltså endast *Aphis viburni* Sc. såsom orsak till bladrollningar på *Viburnum*. I själva verket äro *Ceruraphis*-cecidier åtminstone på odlad *Viburnum* vida allmännare än *Aphis*-cecidier. I Höör voro 1951 cecidierna redan 31/5 tomta, 1953 innehöllo de (på samma buske) 30/5 ännu nymfer och vingade, medan de 6/6 voro nästan fullständigt tomta.

Cryptomyces korschelti Börn. H. 2802, R.-H. 2284 (part.). *Ribes alpinum*. Malmö 13/5, 29/5 49, 19/5 51, Höör 5/7 51, 10/6 52; Öl. Vickelby 9/7 51. Cecidiet utgöres av röda bladbucklor av samma slag, som *C. ribis* L. framkallar på *R. rubrum*. Fynden i maj visa endast knappt upphöjda röda fläckar, senare bli de

större och sammanhängande och kunna slutligen täcka så gott som hela bladet. Cecidiet är redan anfört av Lagerheim 1905 o. 1916, och arten benämnes *C. ribis* L.

Cryptomyzus ribis L. H. 2794, 2808, R.-H. 2282. *Ribes rubrum*. Bl. Farabol 21/7 51, 15/7 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl. — *Ribes nigrum*. Höör 14/6 52; Upl. Björkskärs skärgård 22/7 50 (F. Nordström), ny lokal. Blåsorna äro på denna art vanligen av mindre omfattning än på *R. rubrum* men kunna dock ibland upptaga hela bladet. Till färgen äro de gul- eller rödaktiga, stundom mera brungröna.

En detalj av cecidiologiskt intresse, som jag icke erinrar mig ha sett omnämnd, är att på undersidan av blåsorna hos *R. rubrum* bildas ett slags erineum av grova, cylindriska, glasklara utväxter, medan hos *R. nigrum* de i övrigt gleststående gula körtlarna på cecidiets botten är mycket talrikare och mera tätstående än på den intakta bladytan, vilket ger bottenytan en gul färg.

Dysaulacorthum vincae Wik. (*Aulacorthum solani* Kalt., H. R. L.) *Nepeta cataria* (odl.). Malmö 25/6 52. Blad starkt hoprullade och veckade och stjälken något krökt. Cecidiet är nytt, men arten är tidigare känd på *Nepeta*.

Hyperomyzella erratica Koch (*rhinanthi* Schout, H. R. L.). R.-H. 2281. *Ribes rubrum*. Höör 15/6 52. Skottspetsens blad mycket hårt rullade och skrynkliga, mörkgröna. Cecidiet och arten nya för Sverige.

Hyperomyzus lactucae L. *Ribes nigrum*. Höör bl. a. 11/6 52. — *R. rubrum* 15/6 52. Cec. nytt för Sk. — Till samma art hör Palms (1923, p. 41) cecidium på *Sonchus oleraceus*, vars upphov kallats *Macrosiphum* (dvs. *Dactynotus*) *sonchi* L.

Av mer eller mindre utpräglade »bladnästen» på *Ribes nigrum* och *rubrum* anför Houard endast *Aphis grossulariae* Kalt. med påföljd, att äldre cecidiologer sammanföra alla under detta namn. Ross-Hedicke uppger arterna *Aphis grossulariae* Kalt. (= *Aphidula schneideri* Börn.), *Illinoia ribicola* Kalt. (= *Nasonovia ribis-nigri* Mosl.), *Phorodon* (= *Myzella*) *galeopsidis* Kalt. och *Rhopalosiphoninus affine* Börn. (= *Hyperomyzella erratica* Koch). Av dessa bildar *Myzella galeopsidis* Kalt. knappast några bladnästen, medan de tre andra slagen endast kunna åtskiljas genom undersökning av bladlösen. Om *Nasonovia ribis-nigri* på *Ribes* säger visserligen Börner (1952, p. 136): »die Blätter ... schwach wölbend», medan Kaltenbach (om *Aphis ribicola*) skriver (1843, p. 33): »Lebt an den Spitzen der jungen saftigen Triebe des Alpen-Johannisbeerstrauchs, dessen obere Blätter sich zurückkrümmen und einen dichten Schopf bilden.»

Lipaphis erysimi Kalt. H. 2518, R.-H. 2637. *Sisymbrium officinale*. Att Gertz' (1918, p. 33) cecidium på denna art, under hänvisning till H. 2518 tillskrivet *Aphis nasturtii* Kalt., är förorsakat av *L. erysimi* är otvivelaktigt. Jfr Cec. ant. VI, p. 125.

Lipaphis turritella Whlgr. H. 2697, R.-H. 2834. *Turritis glabra*. Öl. Vickley 7/7 51 (F. Nordström), ny lokal.

Macrosiphon solanifolii Ashm. (*euphorbiae* Holl. & Fris., H. R. L.). R.-H. 859. *Daphne mezereum*. Upl. Munkö 25/6 52 (F. Nordström). Bladen nedåt löst längsrullande med larver. Cec. nytt för Sverige.

R.-H. 859 anger, att bladen skola vara »nach oben eingerollt», vilket måste vara felaktigt. Uppgiften torde härstamma från Jaap (1925, p. 185), men där står endast: »Blätter eingerollt und verbogen», och lössen leva på undersidan av bladen, såsom jag antecknat från mitt fynd av arten 1934 och som också framgår av Nordströms fynd från samma plats. Börner har (1952, p. 158) tillskrivit R.-H. 259 *Macrosiphon daphnidis* Börn., vilket kan vara riktigt, enär Jaaps uppgift härstammar från Thüringen.

Om den svenska arten är *M. solanifolii* Ashm. eller *M. daphnidis* Börn. är fullständigt omöjligt att avgöra. Börners enda uppgift (1940) om den senare är att den är ett nomen novum för Theobalds *M. hibernaculorum*, men i sitt senaste arbete (1952) anför Börner Theobalds *hibernaculorum* bland synonymerna till *M. solanifolii*. Hille Ris Lambers kommer 1933, p. 172 efter granskning av Theobalds art till det resultat, att den står »quite near solanifolii Ashm., with which

it may be identical», och 1939 anföres den bland synonymerna till *M. euphorbiae* (= *solanifolii*).

Myzus pruniavium Börn. H. 3305, R.-H. 2010. *Prunus avium*. Sk. Tjörnarp 20/8 52 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 1/7, 12/8 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Nectarosiphon idaei Börn. *Rubus idaeus*. Vrml. Bofors 17/6 51 (F. Nordström). Blad med nedåtvälvda kanter och delvis gulaktiga. Cec. nytt för Sverige. Gertz' *N. rubi* Kalt. är sannolikt *Aphidula idaei* v. d. G.

Phorodon humuli Schr. H. 3292, R.-H. 2013. *Prunus spinosa*. Höör 4/7 52. Blad svagt välvda med lössen på undersidan. Cec. nytt för Sv.

Rhopalomyzus loniceræ Sieb. H. 5362, R.-H. 1512. *Lonicera xylosteum*. Sm. Björkö, Stensjön 18/10 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Sm.

Rhopalosiphon oxyacanthæ Schr. (*crataegellum* Theob.). R.-H. 1801. *Sorbus aucuparia*. Malmö 27/5 52. Blad starkt skrynkliga, uppåt hopvikna eller skårformigt böjda och hopade till ett bladnäste. Cec. nytt för Sverige. — *Malus domestica*. Malmö 19/5 51, 26/5 52, ny lokal.

Sappaphis mali Ferr. (*malifolii* Fitch., Börn. 1932, *plantaginea* Pass., H. R. L.). H. 2887, R.-H. 1817, 1818. *Malus domestica*. Upl. Djurö 25/6 51 (F. Nordström), ny lokal.

Sappaphis piri Mats. *Pirus communis*. Höör 20/6, 22/6 52. Blad nådåt längs- eller snett tvärrullade. Cecidiet förut endast känt från Åkarp (Mühlow 1944).

Semiaphis pimpinellæ Kalt. H. 4456, R.-H. 1775. Arten, som tidigare efter Houard av Lagerheim tillskrivits *Aphis anthrisci* Kalt. och av förf. efter Börner (1932) *Semiaphis dauci* F., skall heta *S. pimpinellæ* Kalt.

Thelaxidae.

Mansakia (Hamamelistes) betulina Horv. H. 1094, R.-H. 449. *Betula verrucosa*. Bl. Farabol 31/7 51, 15/7 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Anoecia corni F. (eller *A. vagans* Koch). H. 4544, R.-H. 778. Börner (1952) tillskriver, dock med ?, R.-H. 778 *Comaphis corniella* H. R. L., vilket i detta fall säkert är oriktigt. R.-H. 778, som uppgives tillhöra *Anoecia corni* F. går tillbaka på H. 4544, vars upphov visserligen där är anonymt, men som i band III, p. 1433 benämnes *Anoecia corni* F. Om insekten säges redan i band II, att den är »vert sombre», vilket icke alls passar för *Comaphis* men bättre för *Cornus*. Att *A. corni* F. åstadkommer krusning och nedåtvikning av bladen har påvisats i Cec. ant. III, p. 27, där även Palms (1923) cecidium på *Cornus stolonifera* omnämndes.

Pemphigidae.

Byrsocrypta ulmi L. (*gallarum* Gmel.). H. 2066, R.-H. 2844. *Ulmus glabra*. Sk. Tjörnarp 20/8 52 (L. Fors); Sm. Urshult 17/7 51 o. Mistelås, Tagel 19/7 51 (F. Nordström), nya lokaler.

Schizoneura ulmi L. H. 2067, R.-H. 2841. *Ulmus glabra*. Upl. Gräsö 19/5 51 (F. Nordström), ny lokal.

Stagona (Prociophilus) xylostei Deg. H. 5382, R.-H. 1514. *Lonicera tatarica*. Sdm. Huddinge, Ågesta 27/5 51 (F. Nordström), ny lokal; Vrml. Bofors 16/5 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Thecabius affinis Kalt. *Populus balsamifera*. Malmö 9/9 50, 7/9 52, Höör 24/8, 28/8 50, 6/7, 14/7 52. Cecidiet från Höör angavs tyvärr 1951 såsom förorsakat *Chaitophorus leucomelas* Koch. Orsaken härtill var dels att ingen annan levande bladlus än denna i aug. 1950 påträffades, dels att hos R.-H. uppgives, att denna bladlus ger upphov till cecidier alldeles lika dem, som *Thecabius* bildar. När tidigare på året 1952 samma träd undersöktes, befanns emellertid, att *Thecabius* i massor befolkade cecidierna. Cecidiet är tidigare icke känt på denna poppelart.

Adelgidae.

Adelges laricis Vall. H. 94, R.-H. 1766. *Picea abies*. Bl. Farabol 31/7 51, 15/7 52 (E. Blichfeld), cec. nytt för Bl.; Sm. Mistelås, Tagel 19/7 51 (F. Nordström), ny lokal.

Phylloxeridae.

Acanthohermes quercus Koll. H. 1311, R.-H. 2143. *Quercus robur*. Upl. Djurö 25/6 51 (F. Nordström). Larver (exuvier) i gropar på bladundersidan, som på översidan motsvaras av runda eller ovala upphöjningar. Från cecidier av *Trioza remota* avvika de genom gulaktig färg, mera markerad relief och något större diameter, de uppträda också i större antal på samma blad. Cecidiet nytt för Sverige.

Diptera.**Itonididae.**

Anisostephus betulinum Kieff. H. 1092, R.-H. 438. *Betula pubescens*. Bl. Farabol 1/7, 30/7 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Contarinia coryli Kieff. H. 1062, R.-H. 790. *Corylus avellana*. Sk. Sjöholmen 11/7 52 (L. Fors). Bladen i skottspetsarna starkt skrynkliga, delvis nedåt sammanvikna. En vit larv och ett flertal exuvier iakttagos. Cec. nytt för Sverige.

Contarinia corylina F. Lw. H. 1052, R.-H. 791. Upl. Djurö 6/9 51 (F. Nordström). Hängeansvällning med talrika larver. Ny lokal.

Contarinia martagonis Kieff. H. 6341, R.-H. 1478. *Lilium martagon*. Blommar missbildade, täckta av långt vitt hår. Ett dylikt cecidium från Linnés Hammarby skall enl. Gertz (1930, p. 70) finnas på Växthologiska institutionen i Uppsala.

Contarinia quinquenotata F. Lw. H. 410, R.-H. 1218. *Hemerocallis fulva*. Härjningen 1947 i Höör, som omnämndes i Cec. ant. VI (1951), har fortfarit, och 1952 hade flera trädgårdsodlare undanröjt sina förfulande röda dagliljor. Sedermera (1952) har Sylvén träffat cecidierna i Lund (på flera *Hemerocallis*-arter) och Svalöv.

Contarinia tiliarum Kieff. H. 4139, R.-H. 2768. *Tilia cordata*. Sk. Sjöholmen 6/7 51 (L. Fors); Öl. Vickleby 20/7 52 (F. Nordström), nya lokaler.

Contarinia tremulae Kieff. H. 502, R.-H. 1951. *Populus tremula*. Stockholm 3/6 51 (F. Nordström). Cecidium med unga larver. Ny lokal.

Cystiphora sonchi F. Lw. H. 6100, R.-H. 2661. *Sonchus arvensis*. Sk. Sjöholmen 29/7 52, ny lokal.

Dasyneura hyperici Br. H. 4212, R.-H. 1301. *Hypericum perforatum*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Dasyneura schneideri Rübs. R.-H. 254. *Arabis caucasica* (albida). I Höör har arten, där den förut upptäcktes 1941, fortsatt att årligen angripa samma rabatt, som omnämnes i Cec. ant. V (1944). År 1952 hade man flyttat ut plantor från denna till ett antal smärre rabatter i samma trädgård. Det visade sig då, att den ursprungliga platsen, nu reducerad till en cirkelyta av 3 dm diam., voro så gott som samtliga exemplar angripna, medan de nya växtplatserna allt efter avståndet voro mindre angripna. Utom från de 1944 omnämnda skånska lokalerna har arten (enl. Sylvén 1952) påvisats i Åkarp, Lund, Ängelholm och Höganäs.

Dasyneura tetensi Rübs. H. 2795, R.-H. 2283. *Ribes nigrum*. Upl. Danderyd 1946 (Sylvén 1932).

Dasyneura ulmariae Br. H. 2839, R.-H. 1055. *Filipendula ulmaria*. Upl. Djurö 6/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Entomol. Ts. Arg. 74. H. 3, 1953

Dasyneura urticae Perr. H. 2095, R.-H. 2854. *Urtica dioeca*. Sk. Sjöholmen 9/7 51 (L. Fors), ny lokal.

Dasyneura reaumuriana F. Lw. H. 4152, R.-H. 2772. *Tilia cordata*. Sk. Sjöholmen 4/2 52 (L. Fors), ny lokal.

Geocrypta galii H. Lw. H. 5215, R.-H. 1122. *Galium mollugo*. Höör 14/7 51, 3/7 52. Ny svensk värdväxt. Cecidierna sällsynta, enstaka och små, medan de på *G. verum* förekomma allmänt och rikligt.

Harmandia cristata Kieff. (*cavernosa* Rübs.) H. 508, R.-H. 1932. *Populus tremula*. Upl. Gräsö (F. Nordström), ny lokal.

Harmandia globuli Rübs. H. 505, R.-H. 1940. *Populus tremula*. Upl. Gräsö 19/9 51 o. Vrml. Bofors 17/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Vrml.

Harmandia tremulae Winn. (löwi Rübs.). H. 506, R.-H. 1942. *Populus tremula*. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 19/6 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Iteomyia capreae Winn. H. 812, R.-H. 2438. *Salix caprea*. Bl. Farabol 30/7 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Jaapiella veronicae Vall. H. 5080, R.-H. 2913. *Veronica chamaedrys*. Bl. Farabol 25/7 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Lasioptera rubi Heeg. H. 2964, R.-H. 2321. *Rubus idaeus*. Sdm. Ågesta 27/5 51 (F. Nordström); Upl. Bro 16/3 52 (F. Nordström). Cec. nytt för Sdm. Larverna voro i Bro-ccidiet röda (jfr Cec. ant. V, p. 75).

Ur ccidiet från Ågesta kläcktes av dr Nordström imagines 7/4 o. 8/4, dessutom en ♀ av *Torymus macropterus* Wlk. (best. efter Schmiedeknecht 1914).

Macrodiplosis dryobia F. Lw. H. 1306, R.-H. 2136. *Quercus robur*. Sk. Sjöholmen 19/7 51 (L. Fors), ny lokal.

Mikiola fagi Htg. H. 1151, R.-H. 1015. *Fagus silvatica*. Sk. Tjörnarp (L. Fors); Bl. Farabol 12/7 51, 8/7 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Oligotrophus juniperinus L. H. 127, R.-H. 1349. *Juniperus communis*. Bl. Farabol 10/9 51 (E. Blichfeld); Sm. Björkö, Stensjön 20/10 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Bl. Ur ccidier från Upl. Djurö kläcktes enl. dr Nordström imagines någon gång före 21/6; i Höör kläcktes de 15/6.

Oligotrophus panteli Kieff. H. 126, R.-H. 1347. *Juniperus communis*. Sk. Sjöholmen 4/7 52 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 10/9 51 (E. Blichfeld); Sm. Björkö, Stensjön 20/10 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Bl. och Sm. Det tidigaste svenska fyndet av detta ccidium daterar sig från 1899, då Lagerheim beskrev fynd från Stockholm och Svartsjö.

Oligotrophus sp. R.-H. 1350, fig. IV: 65. *Juniperus communis*. Öl. Borgholm 13/6 14, Vickleby 12/8 10, Sm. Björkö, Stensjön 20/10 51; Nr. Örebro 2/6 90 (E. Persson; herb.-ex.); Upl. Runmarö 8/7 34.

Parallelodiplosis galliperda F. Lw. *Quercus robur*. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors), ny lokal. Deformerade galler av *Neuroterus quercus-baccarum*, gen. *lenticularis* jämte larver (jfr Cec. ant. V, p. 79). Likartade deformationer, som åstadkommit av samma art, ha iakttagits på äldre fynd från flera skånska lokaler: Alnarp, Malmö, Tormestorp och Torna-Hällestad.

Rhabdophaga dubia Kieff. H. 891, R.-H. 2407. Herr N. P. S. Sönderup, Lemvig (Jylland) har haft vänligheten att sända mig några 14/4 1952 insamlade grencecidier på *Salix cinerea*. De innehöllo rent röda larver, vilkas spatula visade, att de icke kunde tillhöra *Rh. salicis* Schr., möjligen *Rh. dubia* Kieff. Den senares larver uppges såväl i Kieffers originalbeskrivning (1891) som i de cecidiologiska handböckerna vara gula. Cecidier med sådana ha också meddelats i Cec. ant. V (1944), varvid dock även antyddes, att larven från 18/8 visade en svagt rödgul färg.

Från de danska cecidierna kläcktes 28/4, 6/5 o. 7/5 imagines, som visade sig vara *Rh. dubia*. Det förhåller sig således med dessa som med en del andra gula larver (t. ex. *Lasioptera rubi*), att de under övervintringen förändra sin färg från gul till röd.

Rhabdophaga clavifex Kieff. H. 875, R.-H. 2390. *Salix cinerea*. Höör 11/6 52. Cecidiet, som är fjolårs gammalt, torrt och hårt och försett med flyghål nära övre ändan, är beläget i spetsen av en ung. cm-lång gren, till form och storlek (längd 10, bredd 5 mm) fullkomligt likt fig. 154 hos Houard utom att de sekundära småknopparna äro betydliga färre (5). Cecidiet är tätt finhårigt och särskilt äro småknopparna i spetsen abnormt håriga såsom på figuren. Cecidiet nytt för Sverige.

Rhabdophaga nervorum Kieff. (*noduli* Rübs.). H. 895, R.-H. 2417, 2418. *Salix cinerea*. Höör 19/8, 26/8 52. Ung. 6 mm lång och 2 mm bred ansvällning av bladets mittnerv, ovan i mitten röd, längs sidorna och på undersidan gul. Bladet var välvt och ungefär i halvcirkel skärformigt böjt åt ena sidan. Cecidiet av 26/8 är mindre, beläget vid basen av ett mindre blad mitt emellan stiplerna; till färgen är det täml. likt det föregående, rött och gult. Cecidiet är i Sverige förut endast träffat vid Abisko på *S. phyllicifolia*, varvid Julin enl. R.-H. benämner arten *Rhabd. noduli* eller *Rhabd. nervorum*.

Det lider intet tvivel om att Kieffers namn är det riktiga. Arten beskrevs av Kieffer såsom *Dichelomyia nervorum* i mars 1895, såsom *D. noduli* av Rübsaamen i juli samma år, varvid Rübsaamen i ett tillägg erkänner sitt namn såsom synonym. Ännu 1901 använder Rübsaamen Kieffers *nervorum*, men 1915 (p. 526) har han av någon anledning ångrat sig. Han påstår där, att Kieffer utan kännedom om imago endast beskrivit cecidiet och larven, den senare ofullständigt, varför Rübsaamens namn var berättigat. Härtill behöves endast sägas, att Kieffer på det av Rübsaamen anförda stället hade så pass mycken kännedom om imago att ha beskrev denna (♂ o. ♀) och att han icke beskrev larven utan nymfen och framhöll, varigenom denna visade olikhet med motsvarande stadium hos 3 andra arter av *Dichelomyia*. Kieffer beskriver även cecidiets form och färg (teint de rougeâtre ou de jaunâtre), medan Rübsaamen endast talar om »knötchenartigen Anschwellungen der Mittelrippe».

Rhabdophaga rosaria L. H. 784, R.-H. 2382. *Salix caprea*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Rhabdophaga salicis Schr. H. 800, R.-H. 2405. *Salix caprea*. Bl. Farabol 10/9 51, 13/9 52 (E. Blichfeld), grencecidier med larver. — *S. cinerea*. Sdm. Ågesta 27/5 51 (F. Nordström). Cecidiet är nytt för båda landskapen. Av Lundblad 1927, p. 34 omnämnes visserligen *Rh. salicis* från Bl. Listerbyö, men fast pilarten icke anges, men meddelaren till Centralanstalten för jordbruksförsök skriver, att »vart och vartannat spö» var angripet, är det med säkerhet fråga om *Salix viminalis* (eller någon annan smalbladig art), på vilken gallerna åstadkommit av *Rh. ramicola* Rübs.

Syndiplosis petioli Kieff. H. 497, R.-H. 1921. *Populus tremula*. Bl. Farabol 1/7 51, 21/6 52 (E. Blichfeld), cec. nytt för Bl.

Wachtliella persicariae L. H. 2161, R.-H. 1886. *Polygonum amphibium* f. *terrestre*. Öl. Vickleby 20/7 52 (F. Nordström), ny lokal.

Coleoptera.

Curculionidae.

Anthonomus pomorum L. *Pirus communis*. I Höör kläcktes 21/6 52 skalbaggar ur ett ganska utpräglat knoppecidium (jfr Cec. ant. VI, p. 140).

Apion loti Kirby. En förmodan, att det i Cec. ant. p. 141 omnämnda baljcecidiet på *Lotus corniculatus* kunde vara förorsakat av *Apion loti*, har i någon mån stärkts genom att en imago av denna art 9/7 51 träffades på samma lilla *Lotus*-fläck.

Auletes epilobii Payk. Under detta namn anfördes i Cec. ant. VI, p. 51 ett stjälkcecidium på *Chamaenerium angustifolium* från Gästrikland. I Höör träffades

18/8 51 samma cecidium, tyvärr också denna gång tomt. Numera synes det mig tvivelaktigt, huruvida dessa verkligen tillhöra *Auleutes* och icke snarare någon art av fjärilssläktet *Mompha* (*decorella* Stph. eller *nodicolella* Fuchs). Förrän åtminstone larver anträffats, kan ingenting med visshet sägas därom.

Ceuthorrhynchus assimilis Payk. *Brassica napus*. Höör 17/7 52. En något ansvalld och deformerad skida innehållande en curculionidlarv, som säkerligen tillhör denna art. Cecidiet omnämnes icke i cecidiologisk litteratur, men arten behandlas flerstädes i den praktiska; den är utbredd till Vrml. och Dlr.

Ceuthorrhynchus pleurostigma March. H. 2629, R.-H. 2247. *Raphanus raphanistrum*. Sk. Sjöholmen 14/7 52 (L. Fors), ny lokal.

Chromoderus fasciatus Müll. *Beta vulgaris*. I Växtskyddsnotiser 1940, p. 41 omnämner Ahlberg ett meddelande från Gotland, att betorna avsevärt skadats av larver, som orsaka små knöliga utväxter på rötterna, och förmodar, att dessa äro larver av en vivel, »sannolikt av en gallvivel, *Ceuthorrhynchus*». Någon art av detta släkte är dock icke känd på *Beta* eller någon annan chenopodiace, däremot förekommer *Chromoderus fasciatus*, som bildar gallknölar på rötterna av *Atriplex* och *Chenopodium*, även på *Beta*.

Dorytomus ? taeniatus F. H. 871, R.-H. 2458. *Salix cinerea*. Höör 4/6 51. — *S. pentandra*. Höör 2/6 51. I båda fallen utgöras cecidierna av något ansvallda och förkortade, ofta bågböjda ♀-hängen med larvgång i hängets axel. Vilken *Dorytomus*-art det är fråga om, är ovisst. I den utländska cecidielitteraturen omnämnes i anslutning till H. och R.-H. endast *D. taeniatus*.

Lepidoptera.

Tortricidae.

Epiblema tetraquetra Hw. H. 1074, R.-H. 433. *Betula verrucosa*. Sk. Sjöholmen 3/5 (L. Fors), ny lokal.

Evetria resinella L. H. 75, R.-H. 1791. *Pinus silvestris*. Bl. Farabol 12/8 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Hymenoptera.

Cynipidae.

Andricus marginalis Adl. H. 1347, R.-H. 2128. *Quercus robur*. Upl. Djurö 25/6 51 (F. Nordström). Cec. nytt för Upl.

Andricus ostrea Htg. H. 1326, R.-H. 2108. *Quercus robur*. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 1/9 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Andricus quercus-gemmae L. H. 1214, R.-H. 2039. *Quercus robur*. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 1/9 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Aulacidea hieracii Bouché. H. 6155, R.-H. 1234. *Hieracium umbellatum*. Sm. Björkö, Stensjön 16/10 51 (F. Nordström), ny lokal.

Cynips quercus-folii L. H. 1320, R.-H. 2110. *Quercus robur*. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors), ny lokal.

Diplolepis eglanteriae Htg. H. 3138, 3238, R.-H. 2307. *Rosa villosa* o. *pimpinellifolia*. Bl. Farabol 10/9 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Diplolepis rosae L. H. 128, R.-H. 2301. *Rosa* sp. Upl. Gräsö 19/6 51 (F. Nordström), ny lokal.

Neuroterus albipes Schenck. H. 1346, R.-H. 2125. *Quercus robur*. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors); Upl. Djurö 25/6 51 (F. Nordström), nya lokaler.

Neuroterus numismalis Fourcr. H. 1340, R.-H. 2117. *Quercus robur*. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors), ny lokal; Bl. Farabol 10/9 51. Cec. nytt för Bl.

Neuroterus quercus-baccarum L. gen. sex. H. 1196, R.-H. 2131. Sk. Sjöholmen 19/7 51 (L. Fors). — Gen. ag. *lenticularis* Oliv. Sk. Sjöholmen 10/9 51 (L. Fors); Upl. Djurö 6/9 51 (F. Nordström). Nya lokaler.

Tenthredinidae.

Blenmocampa pusilla Kl. H. 3134, 3191, R.-H. 2313. *Rosa canina* (s. l.). Malmö 25/6 52. — *R. villosa*. Upl. Djurö 25/6 51. Nya lokaler.

Euura amerinae L. H. 568, R.-H. 2394. *Salix pentandra*. Upl. Djurö 30/5 52 (F. Nordström), ny lokal.

Pontania capreae L. H. 595, R.-H. 2426. *Salix fragilis*. Upl. Skokloster 7/10 51 (F. Nordström), ny lokal. — *S. caprea*. Bl. Farabol 30/7 52 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl.

Pontania cfr *pedunculi* Htg. H. 863, 905, R.-H. 2432. *Salix aurita* o. *cinerea*. Bl. Farabol 21/7 resp. 30/7 51 (E. Blichfeld). Cec. nytt för Bl. — *S. cinerea*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Pontania viminalis L. H. 935, R.-H. 2430. *Salix* ? *nigricans*. Upl. Gräsö 19/9 51 (F. Nordström), ny lokal.

Anförd litteratur.

- Ahlberg, O. Några aktuella skadedjur. — Växtskyddsnotiser 1940.
 Börner, C. Neue Blattläuse aus Mitteleuropa. — Selbstverlag. Naumburg 1940.
 — Die Blattläuse Mitteleuropas. — Mitteil. Thür. bot. Gesellsch., Beiheft 2, 3, 1952.
 Börner, C. o. Schilder, F. A. Aphidina i Sorauer-Reh, Handb. d. Pflanzenkrankheiten, V: 2, 1932.
 Gertz, O. Skånes zoocecidier. — Fysiogr. sällsk. handl., 29, Lund 1918.
 — Linné och cecidologien II. — Sv. Linnésällsk. årsskr., 13, 1930.
 Hille Ris Lambers, D. Notes on Theobald's »The plantlice or Aphididae of Great Britain». — Stylops, 2, 1933.
 — Contributions to a monograph of the Aphididae of Europe. — Temminckia, 4, 1939.
 Houard, C. Les zoocécidies des plantes d'Europe et du Basin de la Méditerranée, I—III. Paris 1908, 1909, 1913.
 Jaap, O. Beitrag zur Gallenfauna von Thüringen. — Zeitschr. f. wissensch. Insektenbiol., 20, 1925.
 Kaltenbach, J. H. Monographie der Familien der Pflanzenläure. Aachen 1843.
 — Die Pflanzenfeinde aus der Klasse der Insekten. Stuttgart 1874.
 Julin, E. Contribution à la connaissance des Zoocécidies de la Laponie septentrionale. — Bot. not. 1936.
 Kemner, N. A. Om gallbildningar på *Salix*-arter, som ansetts förorsakade av skalbaggar av släktet *Dorytomus* eller närstående former. — Bot. not. 1933.
 Kieffer, J. J. Zur Kenntnis der Weidengallmücken. — Berl. ent. Zeitschr., 36, 1891.
 — Une nouvelle Cécidomyie du Saule. — Bull. Soc. Ent. France. 1895.
 Lagerheim, G. Zooecidien von Feldberg. — Mitteil. Bad. Bot. Ver. 1903.
 — Baltiska zooecidier I, II. — Ark. f. bot., 4, 1905; 14, 1916.
 Lundblad, O. Skadedjur i Sverige åren 1922—1926. — Centralanst. f. försöksv. på jordbruksområdet. Meddel. 317, 1927.

- Löw, F. Übersicht der Psylliden von Österreich-Ungarn mit Einschluss von Bosnien und der Herzegovina, nebst Beschreibung neuer Arten. — Verh. Zool.-bot. Ges. Wien, 38, 1888.
- Mordvilko, A. C. Food plant catalogue of the Aphididae of U. S. S. R. — Leningrad 1929. (Ryskt språk.)
- Mühlow, J. En för Sverige ny bladlus på päronträd. — Växtskyddsnotiser, 8, 1944.
- Nalepa, A. Zur Kenntnis der Milbengallen einiger Ahornarten und ihrer Erzeuger. — Marcellia, 19, 1920.
- Neuer Katalog der bisher beschriebenen Gallmilben, ihrer Gallen und Wirtspflanzen. — Ibid. 25, 1928.
- Palm, B. Aufzeichnungen über Zoocecidien, I—III. — Sv. bot. tidskr., 17, 1923.
- Roiivain, H. Eriophyid news from Sweden. — Acta entomol. Fennica, 7, 1950.
- Ross, H. o. Hedicke, H. Die Pflanzengallen Mittel- und Nordeuropas. 2 uppl. Jena 1927.
- Rübsaamen, E. H. Cecidomyidenstudien. — Ent. Nachr., 21, 1895.
- Cecidomyidenstudien IV. — Sitz.-ber. Ges. Naturforsch. Freunde Berlin 1915.
- Schlechtendal, D. H. R. von. Eriophyidocecidien, die durch Gallmilben verursachten Pflanzengallen. — Zoologica, 61, 1916.
- Schmiedeknecht, O. Die Schlupfwespen Mitteleuropas, insbesondere Deutschlands. — Die Insekten Mitteleuropas. Stuttgart 1914.
- Schouteden, H. Note complémentaire sur les Aphidocécidies paléarctiques. — Marcellia, 2, 1903.
- Sylvén, E. Några hortikulturellt anmärkningsvärda gallmyggor. — Stat. Växtskyddsanst. Meddel., 61, 1952.
- Wahlgren, E. Cecidiologiska anteckningar, I—VI. — Ent. tidskr. 1927, 1929, 1935, 1939, 1944, 1951.
- Svenska bladloppor. — Ibid. 55, 1934.
- Anteckningar om huvudsakligen skånska bladlöss. — Opusc. entomol., 16, 1951.

Malmö jan. 1953.